

ŠTĚSTÍ stálo při nás!

V neděli 20. srpna se v obci Rakousy konalo 12. mistrovství republiky v pasení. Do tohoto data stál na stupních vítězů vždy muž. Tentokrát se ale historie neopakovala. První místo patří ženě, nadneseně vlastně hned dvěma. Zvítězila Daniela Rájová s fenkou Gyfu.

MŮŽEŠ NÁM VE ZKRATCE ŘÍCTI, CO VŠE MUSÍ PES ABSOLVOVAT, ABY V TÉTO SOUTĚŽI USPĚL?

Dosáhnout vrcholové úrovně se psem v pasení není úplně jednoduchá věc. Je to především proto, že pasení je hodně specifickým sportem a vliv na výkonnostní úroveň psiho sportovce tak nemají pouze tréninky, ale je to soubor vlastností psa, genetických dispozic, instinktu, ovladatelnosti, trénovatelnosti a v neposlední řadě i chuti psa spolupracovat se svým psovodem. To vše se musí potkat se schopnostmi psovoda, a aby toho nebylo málo, ještě s vylosovanou skupinou ovcí na trialu. U border kolí se dá všeobecně říct, že krevní linie, ze které pes pochází, je velmi důležitá a je základem pro další práci. **Když bude mít kvalitní štěňátko v ruce zkušený psovod, příprava psa trvá asi 2 roky.** Je třeba si však uvědomit, že na každých závodech jsou jiné ovečky. Skupinka, která jde na start, čítá 5 ovcí a ty jsou náhodně vybrány z velkého stáda, takže chování ovcí je faktorem, který je nevypočitatelný a nepředvídatelný. Dá se říct, že se pes učí celý

život tím, že se setkává se stále novými situacemi. Pro představu čtenářů bude jistě zajímavou informací, že na „trojkové“, tzn. nejvyšší výkonnostní úrovni, je asi 15 psů v ČR.

JAK VYPADÁ TRIALOVÁ TRAŤ PRO MR?

Start závodu je vyznačen startovním kolíkem. Od něj je v přímém směru cca 350m vzdálený tzv. zaváděcí kolík. Zde je shromážděno 5 ovcí, které sem před každým během přivede pomocník-zavaděč. Závodník vyše svého psa od startovního kolíku. Pes musí ovce v dostatečné vzdálenosti oběhnout a převzít nad nimi kontrolu. Je třeba, aby je „převzal“ v co největším klidu a stádo

Pes musí tedy přiváděcí branou ovečky přivést a obtočit kolem startovního kolíku a psovoda. Ten odtud stále psa pomocí píšťalky nebo hlasu poveluje. Pes vede ovečky přímým směrem do další brány, k prvnímu otočnému bodu, tedy je odtlačí tentokrát směrem od psovoda „drive away“. Bránou musí pes ovečky provést a odtud se vydá k otočnému bodu, kterým je další brána. Tento úsek se nazývá „crossdrive“. Po projití druhé brány pak pes opět ovce stočí a vede stádo k psovodovi.

Před startovním kolíkem je vyznačený kruh o průměru 30m. Potom, co do něj pes ovečky přivede, opouští psovod startovací kolík a další část závodu již pomáhá psovi v manipulaci se stádem.

Uvnitř vyznačeného kruhu musí nyní společně oddělit ze stáda 2 označené ovečky „shed“. Pak se stádo opět seskupí a dalším cvikem je zavření oveček do košáru (ohrádky), nebo nakládka na vůz „pen“.

plynule rozešel směrem ke psovodovi. V tuto chvíli úloha zavaděče končí a ten se svým psem odchází.

Závodící pes nesmí ovečky vyplašit, ovce by měly jít v klidu

v přímé linii směrem ke startovnímu kolíku a cestou projít přiváděcí branou. Ta bývá umístěna zhruba ve 1/3 vzdálenosti mezi startovním a zaváděcím kolíkem. Od této linie trati, která se nazývá „fetch“, jsou po obou stranách ve vzdálenosti cca 80m umístěny další brány a vyznačující otočné body trati.

Zbývá již jen přesun stáda opět do kruhu a oddělit ze stáda jednu označenou ovci „singl“.

Během závodu rozhodčí hodnotí nejen zvládnutí, ale i způsob provedení jednotlivých úkolů, zejména dodržení přímých linií trati mezi všemi otočnými body, plynulost pohybu stáda a samozřejmě práci psa. Všechny prvky mají stanovený počet bodů, které rozhodčí závodníkům odečítá za chyby. Trial končí zvládnutím všech prvků nebo uplynutím časového limitu, který bývá vymezen časem 12 až 15 minut, je pro všechny závodníky stejný, a určuje jej rozhodčí před závodem podle obtížnosti trati a chování oveček.

Po celou dobu závodu psovod nesmí sahat na psa ani na ovečky a pes může být ovládán pomocí hlasu nebo pasterkové píšťalky.

PŘEDSTAVÍŠ NÁM, PROSÍM, SVOU FENKU?

Moji fence Gyfu jsou 4 roky, přivezla jsem si ji z Francie a je mým prvním psem z čistě pracovních linií. Chovatelem je

jeden ze zkušených handlerů pan Philippe Heintz. Jemu vděčím za její výběr a dá se říct, že je to zároveň člověk, od kterého ve svých tréninkových metodách čerpám nejvíce. Gyfu je pro mě vysněným psem.

Od začátku, co ji mám, prostě patříme k sobě. Je velmi lehce ovladatelná, snaží se mi vyhovět, na ovce dokáže vyvinout dostatek tlaku, což je vhodné především pro těžší typy ovcí, které v Evropě jsou. Užívám si s ní každý trénink nebo trial. Zkrátka tvoříme spolu sehraný tým postavený na vzájemné důvěře a radosti z práce, což je pro mě nejdůležitější.

S JAKÝMI POCITY A OČEKÁVÁNÍMI JSI NASTUPOVALA DO SOUTĚŽE?

Musím přiznat, že když jsem si pro Gyfu před 4 lety do Francie jela, byla jsem plna očekávání a moc jsem chtěla stát na startu MČR a Czech Open (nejtěžší

srovná své priority a přehodnotí spoustu věcí. **Přišla velká pokora a uvědomění si, že vše je velmi křehké a co je dnes, zítra být nemusí. Přála jsem si jedině, aby Gyfu byla opět zdravá** a mohly jsme znovu začít trénovat a mít možnost na závodech porovnat, jak nám to jde. Pořadí nebylo naší prioritou, důležité je, že pracujeme jako tým a výzvou je pro nás co nejlepší provedení stáda oveček danou tratí. Zkrátka závodíme samy pro sebe. Na start jsme tedy nastupovaly pouze s těmito prostými ambicemi.

V ČEM TĚ GYFU NEJVÍCE MILE PŘEKVAPILA?

Gyfu měla svůj den. Je naprosto skvělá a před startem mnohem klidnější a soustředěnější než já. První 2 disciplíny jsme měly za plný počet bodů bez jediného mého povelu, nechala jsem to na ní, protože vím, že to dělá dobře a baví ji to. Na fetchi i drivu (přivedení ovcí ze vzdálenosti 300m a provedení 3 branekami) mě Gyfu poslechla na každíčký povel, pracovala precizně a bez chyb, takže bodové ztráty byly minimální. Shed (oddělení 2 ovcí ze stáda) jsem zkazila já. Nejenže jsme přišly o 8 bodů z 10, ale také o drahocenný čas, který nám po bezchybné nakládce ovcí na vůz chyběl v závěrečné disciplíně – singlu (oddělení jedné ovce). Časový limit vypršel před provedením cviku a tím jsme se připravily o dalších 10 bodů. Celkem jsme dosáhly na 82 bodů ze 110. Moje pocity byly rozporuplné, Gyfu předvedla výkon hodný startu na MČR a já na sobě musím ještě hodně pracovat.

SLEDOVALA JSI VÝKONY OSTATNÍCH SOUTĚŽÍČÍKŮ?

Samozřejmě sledovala. Bylo na co se koukat. Letošní ročník byl nejsilnější obsazený v historii, na start se postavilo 17

U border kolí se dá všeobecně říct, že krevní linie, ze které pes pochází, je velmi důležitá a je základem pro pasení.

závod v ČR, kdy pes běží 4 starty během 2 dní). První dva roky jejího života jsem poctivě trénovala, jezdila na závody, vyjížděla na tréninky ke zkušeným trenérům do zahraničí a plánovala naši závodní kariéru. Všechny moje plány se ale rozplynuly začátkem sezony 2016, kdy si Gyfu při tréninku poranila měkkou tkáň na pravé zadní noze (dodnes nemám přesnou diagnózu, jestli to byl sval nebo šlachy). 4 měsíce kulhala a další 2 měsíce jsme byly v rekonvalescenci. Celou sezonu jsme tak byly nuceny vynechat. V takovéto situaci si člověk

závodníků z Čech a Polska, jejich výkony byly opravdu hezké a vyrovnané. Dá se říct, že úroveň každým rokem stoupá. Na závodech se člověk hodně naučí. V roli pozorného diváka máte větší nadhled a můžete získat mnoho zkušeností sledováním ostatních soutěžících. Účast na závodech je vlastně nejlepší trénink.

JAK PROBÍHALO BODOVÁNÍ?

Bodování i zveřejňování výsledků probíhalo podle mého názoru bezchybně. Když závodník doběhl, rozhodčí předal protokol s bodováním pořadateli a výsledek byl okamžitě napsán na veřejnou nástěnku. Všichni okamžitě věděli, kolik má kdo bodů a s napětím sledovali závody do poslední chvíle. Dokud neodběhl poslední, nebylo vůbec naše umístění jisté.

ROZHODČÍM BYL HORST LUDWIG Z NĚMECKA. JAK VIDÍŠ JEHO HODNOCENÍ Z POHLEDU ZÁVODNÍKA?

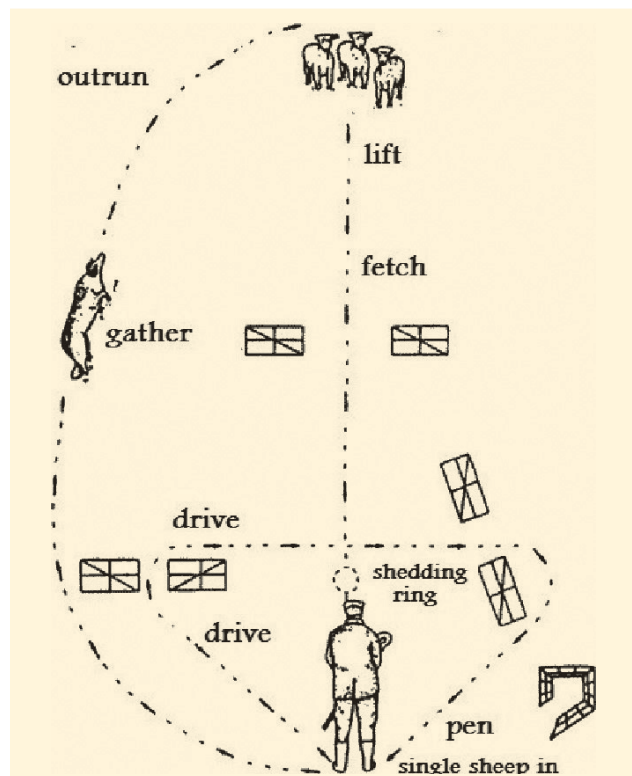
Z mého pohledu je pan Horst Ludwig objektivním rozhodčím. Každý rozhodčí má „svůj“ subjektivní pohled na výkon startujících. Vždy je ale důležité, aby bo- doval všechny výkony stejně objektivně.

jeaktivita a závodníci mají možnost získat zpětnou vazbu v hodnocení svých výkonů s výkony na evropské úrovni. Tradiční kvalitní zázemí zabezpečili zkušení organizátoři manželé Lánikovi, areál byl jako vždy vzorně připraven, ovečky v dobré kondici a práce zavaděčů bezchybná.

JAKÉ BYLY TVÉ POCITY, KDYŽ SIS ŠLA PRO TITUL MISTRA REPUBLIKY?

Pořadí jsem v době vyhlášení znala, ještě mi to ale nedocházelo... Vyhlášení jsem prožívala podobně jako při běžném závodě.

Všechno mi ale došlo mnohem později, kdy mi těsně po vyhlášení

Outrun = vyběhnutí a oběhnutí stáda v oblouku

Fetch = přihánění stáda směrem k psovodovi

Lift = moment, kdy pes po oběhnutí stáda s ním začne pohybovat směrem k psovodovi

Gather = činnost, při které pes posbírání ovce rozběhnuté po celé pastvině

Drive = kontrolovaný pohyb stáda směrem, který požaduje ovčák

Shedding ring = místo pro rozdělení určitého počtu zvířat

Pen = dát stádo do k tomu určené ohrádky (košáru)

TVÉ PLÁNY DO BUDOUCNA?

Mé plány do budoucna se vůbec nemění. Budu šťastná za každý den, kdy Gyfu bude zdravá a budeme moct trénovat a závodit. Budeme na sobě stále pracovat, prohlubovat naše dovednosti a čas ukáže, jak nám to jde. Dál se budu těšit na své tréninkové svěřence, protože práce trenéra pasení mě velmi baví a naplňuje. A zase nebudu mít v sezoně na nic jiného žádný volný čas. Jsem moc ráda, že mám tak skvělou rodinu, která mě v tomto mém „pasecím prokletí“ podporuje a toleruje mé vytížení. Nedávám si žádný cíl. Budeme si jen užívat cestu, která ale vždy k nějakému vede!

Ještě jednou moc gratuluji a děkuji za rozhovor.

Pavla Balajková

Foto: archiv D. Rájové

Posuzování pana Ludwiga, jenž je sám zkušeným závodníkem, je v tomto směru na vysoké úrovni. V této souvislosti bych ráda poděkovala klubu BCCCZ, který je již tradičně pořadatelem MČR v pasení, že se vždy snaží pozvat zkušeného zahraničního rozhodčího. Tím závody získávají nejen větší prestiž, ale kvalitní rozhodčí je vždy jakousi zárukou ob-

gratuloval můj muž, když jsem telefonovala rodičům, dětem a nejbližším přátelům. To byly teprve ty emoce, pocit podpory a uvědomění si, že jsme s Gyfu dosáhly něčeho výjimečného. Mám pochopitelně obrovskou radost. Ostatní závodníci byli opravdu dobří. V pasení je ale potřeba vždy i kousek štěstí. A to tentokrát při mně stálo!